

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.782/2012/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a Magyarossy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Magyarossy József ügyvéd) által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek - a dr. Tarr Ágnes ügyvéd által képviselt I.r. és a II.r. alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2012. október 10. napján kelt 13.P.22.060/2011/13. számú ítélete ellen az alperesek 16. sorszáma alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **megváltoztatja** és a keresetet elutasítja.

Az alperesek elsőfokú perköltség fizetésére kötelezését, valamint a II.r. felperes elsőfokú eljárási illeték lerovására történő felhívását mellőzi.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 15 napon belül 39 000 (harminckilencezer) Ft elsőfokú és 70 000 (hetvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A felperesek tagjai a II.r. alperes társadalmi szervezetnek, az I.r. felperes emellett az I.r. alperesnek is tagja. A II.r. alperes alapszabálya szerint az elnök a közgyűlés felhatalmazása alapján köthet szerződéseket, illetve adhat meghatalmazást az egyesület nevében.

Az alperesek által 2007. február 22. napján kötött haszonbérleti szerződés biztosította az I.r. alperes tagjainak tulajdonában álló területen a II.r. alperes részére

a vadászati jogot. Az alperesek a 2010. január 15. napján kelt megállapodással a haszonbérleti szerződést megszüntették, anélkül azonban, hogy ehhez a II.r. alperes elnöke a közgyűlés felhatalmazását előzetesen beszerezte volna.

Az I.r. alperes a 7/2010. (III.19.) számú határozatával döntött a vadászati jognak a **(F.)** Vadásztársaság részére történő biztosításáról, a 8/2010. (III.19.) határozatban pedig arról rendelkezett, hogy ugyanezen vadásztársasággal köti meg a haszonbérleti szerződést.

A felperesek keresetükben kérték, a bíróság állapítsa meg, hogy az alperesek által **(település neve)-en**, 2010. január 15. napján megkötött „Haszonbérleti szerződés megszüntetése” elnevezésű megállapodás érvénytelen, mert annak megkötésekor a II.r. alperes nevében eljáró **(személy neve)** nem rendelkezett képviseleti jogosultsággal, emellett a közgyűlés felhatalmazása nélkül járt el. Hivatkoztak továbbá arra, hogy a megállapodás sérti a II.r. alperes tagjainak, s ezáltal az ő érdekeiket is. Állították, hogy a haszonbérleti szerződés megszüntetésének megállapodásban megjelölt oka, miszerint a II.r. alperes a szerződésben vállalt kötelezettségét nem teljesítette, valótlan.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Vitatták a felperesek perbeli legitimációját, továbbá a megállapítási kereset eljárásjogi feltételeinek fennálltát. Állították, a perbeli megállapodás nem a haszonbérleti szerződés megszüntetésére vonatkozik, csupán a II.r. alperes tartozásának tényét rögzíti. Álláspontjuk szerint a II.r. alperes vadászati joga nem ezen okirat alapján, hanem az I.r. alperes közgyűlésének 7/2010. (III.19.) határozatával - amely a **(F.)** Vadásztársaság részére biztosította a vadászterület használatának jogosultságát - szűnt meg. Védekezésük szerint a megállapodást a közgyűlés utólagosan, ráutaló magatartásával jóváhagyta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperesek között 2010. január 15. napján „Haszonbérleti szerződés megszüntetése” elnevezésű szerződés nem jött létre. Kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felpereseknek személyenként 69 300 Ft perköltséget. Felhívta a II.r. felperest, hogy leletezés terhével rójon le további 37 300 Ft kereseti illetéket.

Az alperesi védekezés kapcsán elsődlegesen a felperesek perbeli legitimációjának fennálltát vizsgálta. A szerződés érvénytelenségére való hivatkozást megalapozó érdekeltségnek tekintette, hogy a II.r. alperes, amelynek mindkét felperes tagja, a megállapodás következtében nem tud folytatni vadászati tevékenységet, ezáltal a vadásztársaság tagjai, így a felperesek sem tudják gyakorolni vadászati jogukat. Utalt arra, bár a II.r. alperes a felpereseket a kereset benyújtását követően tagjai sorából kizárta, a felpereseknek az e határozat érvénytelenségének megállapítása iránti keresete megalapozottnak bizonyult, következésképp a felperesek tagsági jogviszonya mindvégig fennállt, s ezáltal a jelen per tárgyát képező szerződés érvénytelenségének megállapítása tekintetében jogi érdekeltségük megállapítható. Megítélése szerint a megállapításra irányuló kereset előterjesztésének Pp. 123. §-ában írt feltételei is fennállnak.

A kereset érdemét illetően rámutatott, a II.r. alperes alapszabályának 12. § 3.) pontja értelmében az egyesület elnöke a közgyűlés felhatalmazása alapján köthet szerződéseket. A II.r. alperes azonban nem tudta bizonyítani, hogy az elnök a közgyűléstől a szerződés megkötésére felhatalmazást kapott. Nem bizonyították továbbá az alperesek azt sem, hogy a II.r. alperes közgyűlése utólag jóváhagyta az álképviselőnek minősülő elnök által kötött megállapodást. Erre tekintettel úgy foglalt állást, hogy a felek között egyező akaratnyilvánítás hiányában a megállapodás nem jött létre.

Az ítélet ellen az alperesek éltek fellebbezéssel, amelyben annak megváltoztatásával a felperesek keresetének elutasítását és a felperesek első-, másodfokú perköltségben való marasztalását kérték. Változatlan álláspontjuk szerint a felperesek nem jogosultak kérni a perbeli szerződés érvénytelenségének a megállapítását. Érvelésük szerint a társadalmi szervezetek működésének belső logikájával és a forgalombiztonság követelményeivel ellentétes lenne, ha az egyesületi tagok egyenként megtámadhatnák az egyesület által kötött szerződéseket. Az egyesület tagja ugyanis a gazdasági társaság tagjához, illetve részvényeséhez hasonlóan nem tekinthető az egyesület által kötött szerződés vonatkozásában külső harmadik személynek, ezért csak arra van lehetősége, hogy az egyesület működésének belső szervezeti rendje szerint próbálja meg elérni azt, hogy maga az egyesület támadja meg az általa kötött szerződést. Ettől eltérő álláspont a társadalmi szervezetek önrendelkezési jogát sértené. Támadták az elsőfokú bíróságnak a megállapítási kereset feltételei fennállására, valamint a kereset érdemi megalapozottságára vonatkozó álláspontját is az elsőfokú eljárásbeli védekezésüket fenntartva, illetve az elsőfokú bíróság okfejtését sérelmező érveik kifejtése mellett.

Álláspontjuk szerint téves az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezése is. A felperesek egységes pertársak, rájuk ugyanis a döntés a perben való részvételükre tekintet nélkül kiterjedne, ezért nem tarthatnak igényt külön-külön a perértékhez igazodó perköltségre. Erre tekintettel a per főtárgyát érintő fellebbezésük megalapozatlansága esetére kérték a felperesek javára megítélt perköltség összegének leszállítását.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. Részletezték a II.r. alperesi vadásztársaság és a tagjai, valamint a vezetőség között feszülő ellentéteket.

A fellebbezés **alapos**.

Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a perbeli jogvita elbírálása során elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperesek keresetösségi joga fennáll-e, és helytállóan határozta meg a szerződés érvénytelensége megállapítására irányuló kereset előterjesztése kapcsán a perbeli legitimáció fennállta kapcsán vizsgálandó feltételeket is. Az e körben levont következtetésével azonban az ítélőtábla nem ért egyet az alábbiakra tekintettel.

A Ptk. 234. § (1) bekezdése értelmében a semmis szerződés érvénytelenségére - ha a törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat. A „bárki” számára nyitva álló hivatkozási lehetőség nem jelenti azonban azt, hogy „akárki” pert indíthat egy szerződés érvénytelenségének megállapítása érdekében semmisségre történő hivatkozással. A semmis szerződésekkel kapcsolatos perindítási lehetőséget vagy a jogi érdekelttség (jogviszony) vagy a perlési jogosultságot biztosító törvényi felhatalmazás alapozhatja meg (eBDT2011. 2391.I., eBDT2007. 1687.I.) Tény, hogy a felperesek nem szerződő felek, és nincs olyan jogszabályi felhatalmazásuk sem, amely a perindítási jogosultságukat megalapozná. A felperesek a szerződést kötő, a Ptk. 61. §-a alapján önálló jogi személyiséggel rendelkező II. r. alperesi egyesület tagjai. A jogi személy önálló elkülönült jogalanyiságából - az elválasztás elvéből - következik, hogy a jogi személy tagja a saját nevében és személyében a jogi személyt a harmadik személyekkel szemben megillető követeléseket, igényeket nem érvényesítheti. Az önálló jogi személy a saját neve alatt szerez jogokat és kötelezettségeket, indíthat pert és perelhető. A társadalmi szervezet tagjának nincs elkülöníthető önálló személyisége, azaz saját személyében a tagsági viszonyból eredő jogait és kötelezettségeit harmadik személyekkel szemben nem érvényesítheti. Ebből következik az is, hogy a jogi személy tagja nem jogosult a jogi személy által megkötött szerződés érvénytelensége iránti pert indítani. A jogi személy tagjának nem lehet olyan, a jogi személy érdekeitől független jogi érdekelttsége, amely megalapozhatná az érvénytelenségi per megindítása iránti jogát. A tagnak arra van jogi lehetősége, hogy a jogi személy működésének belső szervezeti rendje szerint próbálja meg azt elérni, hogy maga a jogi személy, mint szerződő fél indítson pert az általa kötött szerződés érvénytelensége iránt. A forgalombiztonság követelményével ellentétes lenne, ha a belső működés rendjén kisebbségben maradt tagok - akár egyenként - pert indíthatnának a többségi akarat megnyilvánulásaként a társaság által megkötött szerződések érvénytelensége iránt. A szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a szerződő feleken kívüli harmadik személy érdekelttsége alapján jogosult. A jogi személy tagja azonban nem tekinthető külső harmadik személynek; a tagoknak a belső vitáikat maguknak kell rendezniük, és a szervezeten belüli jogi lehetőségek alkalmazásával érhetik csak el, hogy a jog személy az általuk sérelmesnek vélt szerződés érvénytelenségének megállapítását kérje, illetve az érvénytelenségre alapítottan igényt érvényesítsen (Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégium 2/2005. (VI.17.) számú kollégiumi ajánlás).

A bírói gyakorlat a jogi személy gazdasági társaságok vonatkozásában több eseti döntésében megfogalmazta a fent részletezett álláspontot (eBDT2005. 1220.I., eBDT2004. 1041., BH1997. 124). A kifejtettek azonban nem kizárólag a gazdasági társaságokra irányadóak, hanem valamennyi jogi személy jogviszonyára is.

- 5 -

Pkf.II.20.056/2013/3.szám

Mindebből következik, hogy a felperesek az egyesület tagjaiként nem jogosultak az elkülönült jogalany társadalmi szervezet által kötött szerződés érvénytelenségét kérni. A felperesek keresetösségi joga hiányában nem volt vizsgálható a megállapítási kereset jogszabályi feltételeinek fennállta, illetve a kereset érdemi megalapozottsága sem.

Mindezekre figyelemmel az ítéltábla a felperesek keresetét elutasította.

A tekintetben is helytálló az alperesek fellebbezése, hogy a Pp. 51. § a) pontja második fordulata alapján mind a felperesek, mind az alperesek egységes pertársaságot alkotnak, ezért az ítéltábla a pereszes felpereseket, mint a Ptk. 337. § (1) bekezdése szerint egyetemleges kötelezetteket kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperesek - jogi képviselőjükkel felmerült - elsőfokú perkötségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és 4/A. §-a szerint állapította meg, s egyidejűleg mellőzte az alperesek perkötségben való marasztalását. Az egységes pertársaság fennálltából következik, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült eljárási illeték összege 37 300 Ft, amely a keresetlevélen lerovásra került, ezért az ítéltábla mellőzte az ítéletnek a II.r. felperes elsőfokú eljárási illeték fizetésére kötelező rendelkezését.

Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

Az alperesek fellebbezése eredményesnek bizonyult, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felpereseket kötelezte az ítéltábla az alperesek hivatkozott IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a szerint megállapított ügyvédi munkadíjból és a lerótt fellebbezési eljárási illetékből álló másodfokú perkötségének a megfizetésére.

S z e g e d , 2013. február 13.

Dr.Szeghő Katalin sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró